

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Ruth Prigoda
Otsuse avalikult teatavaks tegemise aeg ja koht	24. september 2025, Tallinn
Haldusasia number	3-25-2694
Haldusasi	Green IT OÜ kaebus tühistada Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse 07.07.2025 otsus nr 3-17/359-1 osas, millega hankija tunnistas vastavaks ja edukaks AS Atea pakkumuse
Vaidlustatud riigihanke nimetus ja viitenumber	850 A1 lauaarvuti rentimine (kordus)“; viitenumber 295788
Menetlusosalised ja nende esindajad	Kaebaja (vaidlustaja) – Green IT OÜ, seaduslik esindaja juhatuse liige Asko Pukk Vastustaja (hankija) – Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus, volitatud esindaja Erle Eks Kolmas isik – AS Atea, lepinguline esindaja Marko Mehilane
Vaidlustatud riigihangete vaidlustuskomisjoni lahend	Riigihangete vaidlustuskomisjoni 5. august 2025 otsus nr 163-25/295788
Asja läbivaatamise vorm	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Jätta Green IT OÜ kaebus rahuldamata.
2. Jätta Green IT OÜ ja hankija menetluskulud nende endi kanda.
3. Mõista Green IT OÜ-lt AS Atea kasuks välja menetluskulu summas 975 eurot (käibemaksuta).

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 10 päeva jooksul arvates otsuse avalikult teatavastegemisest, s.o hiljemalt 06.10.2025. Kui apellant ei ole apellatsioonkaebuses märkinud, et soovib asja arutamist kohtuistungil, eeldatakse, et ta on nõus kirjaliku menetlusega. Hankeasjas ei ole vastuapellatsioonkaebuse esitamine lubatav.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus viis 2024. aasta aprillis läbi keske riigihanke „Lauaarvutite ja monitoride ostmise ja rentimine raamlepinguga (minikonkursid)“ (viitenumber 275497) ning selle eesmärgiks oli soetada raamlepingu alusel keskselt kontoritöökoha lauaarvuteid ja monitore. Hankelepingu tulemusel sõlmiti raamleping nr 5-3/24-0288-1 (edaspidi *raamleping*)

2. Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi ka *hankija*) avaldas 11.06.2025 riigihangete registris raamlepingu alusel minikonkursi „850 A1 lauaarvuti rentimine (kordus)“ (viitenumber 295788; edaspidi *riigihange*) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi *RHAD*), sh pakkumuse esitamise ettepaneku minikonkursis 850 A1 lauaarvuti rentimine (kordus) (295788) raamlepingu alusel (edaspidi *ettepanek*) ja Lisa 2 Tehniline kirjeldus (edaspidi *TK*)¹. Enne käesoleva vaidluse aluseks oleva riigihanke väljakuulutamist viis hankija läbi riigihanke viitenumbriga 292611, kuid tunnistas selle 19.05.2025 otsusega nr 3-17/270 kehtetuks.

3. 07.07.2025 teavitas hankija pakkujaid, et tunnistas otsusega nr 3-17/359-1 vastavaks AS-i Atea, Aktsiaseltsi Datel, OIXIO IT AS-i ning ühispakkujate Green IT OÜ ja Aktsiaseltsi SEB Liising esitatud pakkumused ja edukaks AS-i Atea esitatud pakkumuse.

4. Ühispakkujad Green IT OÜ ja Aktisielts SEB Liising (edaspidi ka *vaidlustaja*) esitasid 07.07.2025 riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi *vaidlustuskomisjon*) vaidlustuse, milles taotlevad hankija 07.07.2025 otsuse kehtetuks tunnistamist osas, milles AS-i Atea (edaspidi ka *kolmas isik*) pakkumus tunnistati vastavaks ja edukaks. Vaidlustuskomisjoni 05.08.2025 otsusega nr 163-25/295788 (edaspidi *VAKO otsus*) jäeti vaidlustus rahuldamata, vaidlustaja ja hankija menetluskulud nendi endi kanda ning vaidlustajalt mõisteti kolmanda isiku kasuks välja esindaja menetluskulu summas 975 eurot (käibemaksuta). Vaidlustuskomisjon leidis, et kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamine oli õiguspärane, kuna hankija oli selgelt määranud, et pakutavate sülearvutite protsessori jõudlusnäitajate tõendamiseks tuleb esitada kuvatõmmis cpubenchmark.net lehelt. Kolmas isik esitas nõuetekohase kuvatõmmise ning see näitas nõutud skoori ületamist. Vaidlustaja ei saa enam vaidlustada RHAD-i tingimusi ning hankijal oli õigus usaldada ka kolmanda isiku antud kinnitusi.

5. Ühispakkujad Green IT OÜ ja Aktsiaselts SEB Liising (edaspidi *kaebaja*) esitasid 14.08.2025 Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles taotlevad VAKO otsuse ning hankija otsuse, millega tunnistati kolmanda isiku pakkumus vastavaks ja edukaks, tühistamist.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD

6. Kaebaja seisukoht

6.1. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine ei olnud õiguspärane.

6.2. Hankija kehtestas konkreetse nõude protsessori testi skoorile ning sellele, millise tarkvara versiooniga peab PassMark Performance test tehtud olema. Seega pidi hankija kontrollima ja veenduma, et skoor saavutati „PerformanceTest V10“ versiooniga. Kohane ei ole hankija vaidlustusmenetluses esitatud seisukoht, et PerformanceTest V10 nõude puhul viitab täiendus „vähemalt“ tarkvara versioonile (V10), st sellega on hõlmatud ka kõik tarkvara uuemate

¹ Kohus märgib, et viidatud riigihanke andmed on võetud vaidlustuskomisjoni otsusest, kuivõrd riigihangete registrist ei ole riigihange viitenumbriga 295788 kohtule kättesaadav.

versioonide testid. TK sõnastus ei võimalda sellist tõlgendust. Täiendus „vähemalt“ on väga selgelt kehtestatud testi skoori (vähemalt 30 000) suhtes.

6.3. Kolmas isik esitas benchmark veebilehe kuvatõmmise. Üksnes kaebaja esitas lisaks veebilehe kuvatõmmisele ka PerformanceTest V10 tarkvara kuvatõmmise. Tehnilise kirjelduse kohaselt oli nõutav, et vähemalt 30000 (keskmise skoorina) oleks saavutatud just PerformanceTest V10 tarkvara versiooniga, mitte mistahes versiooniga või erinevate versioonide kombinatsioonis. Kui hankija jaoks ei oleks omanud tähendust, millise tarkvara versiooniga peab test olema teostatud, ei oleks olnud vajadust tarkvara ega selle versiooni kohta TK-s üldse nõuet kehtestada. Kuna aga nõude sõnastus viitas väga konkreetselt PerformanceTest V10 tulemustele, puudus pakkujal alus eeldada, et tegelikkuses sobivad hankijale mistahes PassMark Performance Testitulemused (sõltumata tarkvara versioonist), mis ületavad skoori 30 000. Vaidlustusmenetluses ei leidnud kinnitust, et hankija oleks tegelikkuses kontrollinud ja tuvastanud, et kolmanda isiku pakutud seadme protsessori testi skoor täitis nõutud skoori PerformanceTest V10 versiooniga.

6.4. Kuvatõmmis, mis on tehtud otse cpubenchmark.net protsessorite nimekirja lehelt, näitab küll selle protsessorimudeli keskmist skoori, kuid sellest ei ole võimalik üheselt tuvastada, kas tegemist on konkreetselt PerformanceTest V10 tulemuste keskmise näitajaga. PassMarki avalikul lehel (cpubenchmark.net) ei saa filtreerida tulemusi PerformanceTesti versiooni järgi ning seal kuvatud Average CPU Mark on erinevate versioonide (V8, V9, V10 ja V11) tulemused. Seega ei ole võimalik ühelgi juhul tõsikindlalt väita, et viidatud veebilehel kuvatud tulemused kajastaksid just PerformanceTest V10 tarkvaraga tehtud tulemusi.

6.5. Kuna hankija nõudis kuvatõmmise esitamist, ei ole õige vaidlustuskomisjoni seisukohta, et hankija sai vastavuse kontrolli raames piirduda kolmanda isiku kinnitusega pakkumuse vastavusest RHAD-ile.

6.6. Sisuliselt on hankemenetluse käigus selgunud, et hankija on TK nõudele vastamiseks esitatud tõendite kohta kehtestanud nõude, mille alusel ta tegelikkuses ei suuda ammendavalt pakkumuse vastavust kontrollida. See aga ei muuda õiguspäraseks otsust, millega hankija on tunnistanud vastavaks pakkumuse, mille puhul ei ole pakkumuse koosseisus esitatud andmetest tuvastatav, et pakkumus TK nõuetele vastab. Kaebaja ei pidanud RAHD-e vaidlustama, kuna tehnilises kirjelduses toodu oli üheselt arusaadav. Kaebaja avastas enne pakkumuse esitamist, et veebilehel <https://cpubenchmark.net> ei ole võimalik tulemusi tarkvara versiooni põhiselt filtreerida, mistõttu esitas kaebaja ka tarkvaraga tehtud kuvatõmmise. Sellist käitumist ei saa kaebajale ette heita.

6.7. On tõsi, et praktikas on seni esitatud CPU skoori nõudele vastamiseks kuvatõmmis <https://cpubenchmark.net> veebilehel paiknevast infost. Tõsi on ka see, et seni on hankijad seda aktsepteerinud. Hankija enda käitumine varasemates hangetes ega ka teiste hankijate käitumine teistes hangetes ei õigusta aga hankija poolset puudulikku vastavuskontrolli käesolevas hankes. Hankija ei saa oma otsuse õigustamisel tugineda sellele, et „alati on nii tehtud“. Kui praktika käigus muutuvad arusaamad või suureneb teadlikkus, ei saa see õigustada senise praktika jätkamist, eriti kui senine praktika osutub valeks.

7. Hankija seisukoht

7.1. Kaebus ei ole põhjendatud ning tuleb jätta rahuldamata. Hankija jääb vaidlustusmenetluses esitatud seisukohtade juurde. Hankija ei ole kunagi väitnud, et hanketingimuseks oli vähemalt V10 testitulemus ning minikonkursil esitatud pakkumusi oleks kontrollitud mõne teistsuguse testi versiooni alusel, mistõttu kaebuse punktides 2.10–2.11 esitatud väited ei ole põhjendatud ning on

täiesti meelevaldsed. Vastustaja ei ole pidanud lubatavaks vastavuskontrolli raames „mistahes muude versioonidega tehtud testide tulemusi“, nagu väidab kaebaja kaebuse punkt 2.10.

7.2. Õige on vaidlustuskomisjoni seisukoht, et hankijal on õigus usaldada pakkujate kinnitusi ning seda õigust on kohtud korduvalt jaatanud. Raamlepingu hankes ning ka minikonkursil ei olnud esitatud tingimust, et esitada tuleb täiendavaid dokumentaalseid tõendeid selle kohta, et protsessor vastab nõuetele. Pakkujatel, sh ka kaebajal puudub hankemenetluses võimalus määrata, milliseid tõendeid hankija peab vastavuskontrolli teostamisel küsima või milliseid dokumente lugema piisavaks (kaebuse p 2.17), kui ta ei ole minikonkursi ega juba ka raamhanke läbiviimisel nimetatud tingimust vaidlustanud. Väide, et vastustaja on pakkumuste kontrollimist teostanud puudulikult, on väär ning selle lükkas vaidlustuskomisjon ümber. Vaidlustuskomisjonil oli võimalik tutvuda kolmanda isiku esitatud pakkumusega ning järeldada, et hankija otsus vastavuskontrolli järgselt on õiguspärane ning küsitud dokumendid võimaldavad nõude täitmist kontrollida vastupidiselt kaebuse p 2.24 toodule.

8. Kolmanda isiku seisukoht

8.1. Pakkumuste esitamine ja nende vastavuse kontroll peab toimuma vastavalt RHAD-is sätestatud tingimustele. Ei hankija, pakkuja ega ka kohus ei saa pärast pakkumuste esitamist hakata uusi või täiendavaid hankenõudeid sätestada.

8.2. RHAD-s on protsessori keskmise punktiskoori nõudele vastavuse tõenduseks nõutud üksnes kuvatõmmise esitamist veebilehelt <https://cpubenchmark.net>. Nimetatud veebilehe kaudu protsessorite keskmise skoori (“Average CPU Mark: Multithread Rating”) kontrollimine on ühtlasi vastavas valdkonnas tunnustatud ja levinud praktika. Selle tõendi esitas ka kolmas isik. Kaebaja ei väida ega sea kahtluse alla, et kolmanda isiku pakutud seadme protsessori keskmine skoor ei vastaks RHAD nõudele („keskmise skoor vähemalt 30 000“). Kolmanda isiku pakutud arvuti protsessor vastab igal juhul RHAD nõudele ja selle keskmine skoor on oluliselt üle 30 000 punkti. Vastavalt RHAD-s nõutud veebilehele <https://cpubenchmark.net> on Kolmanda isiku pakutud arvuti protsessori keskmine skoor isegi üle 32 500 punkti (kuvatõmmis esitatud Kolmanda isiku pakkumuskonteineris).

8.3. Kaebaja ei sea kahtluse alla ka seda, et protsessorite keskmist punktiskoori on asjakohane kontrollida - ja vastavas valdkonnas kontrollitaksegi - kõnealuselt veebilehelt <https://cpubenchmark.net>. Kaebaja väidab üksnes seda, et tema teada ei ole sealt üheselt tuvastav, kas keskmise skoori puhul on konkreetselt tegu PerformanceTest V10 tulemusega või võib see sisaldada muu tarkvaraversiooniga saadud testtulemusi.

KOHTU PÕHJENDUSED

9. Kuna kaebaja ei väida, et kolmanda isiku pakutud arvutid ei vasta minikonkursil kehtestatud tingimusele, mille kohaselt peab protsessori keskmine skoor olema 30 000, siis sisuliselt on menetlusosaliste vahel vaidlus selles, kas hankijal oli õigus tunnistada kolmanda isiku pakkumus vastavaks veebilehelt <https://cpubenchmark.net> tehtud ja pakkumusele lisatud testi alusel.

10. Kohus nõustub hankija, kolmanda isiku ning vaidlustuskomisjoni otsuses² tehtud põhjendatud järeldusega, et hankijal oli õigus tunnistada kolmanda isiku pakkumus vastavaks pakkumusele lisatud kinnituste ning veebilehele <https://cpubenchmark.net> testi alusel. Kohus nõustub

² Digitaalse kohtutoimiku lehekülg (edaspidi *dtl*) 400–406

vaidlustuskomisjoni otsuse põhjendustega neid enda otsuses kordamata (HKMS § 165 lg 2). Vastuseks kaebusele märgib kohus järgmist.

11. Hankija pädevuses on otsustada ja näha RHAD-is ette, mille alusel ja kuidas pakkumuste vastavust kontrollitakse. Nimelt tuleneb RHS § 114 lg-1 esimesest lausest ja lõikest 2, et hankija hindab pakkumuste vastavust vastavalt RHAD-is sätestatud tingimustele ja lükkab pakkumuse tagasi, kui see RHAD-s esitatud tingimustele ei vasta. Seega seab RHAD piirid pakkumuste kontrolli ulatusele ning pakkumuste vastavust tuleb kontrollida üksnes RHAD-is sätestatud tingimuste alusel.

12. Vaidlust ei ole, et minikonkursil osalemiseks oli tehnilises kirjelduses kehtestatud protsessorile mh järgmine nõue: „keskmine skoor vähemalt 30 000 „PassMark Performance Test“ „PerformanceTest V10“ tulemustel <https://cpubenchmark.net> veebilehel paiknevale infole (*Average CPU Mark: Multithread Rating*). Palun lisada pakkumuse koosseisus kuvatõmmis vastavalt raamlepingu tehnilise kirjelduse punktile 3.10.“.³ Raamlepingu tehnilise kirjelduse punkt 3.10 kehtestab: „3.10. Kui minikonkursi tehnilises kirjelduses on nõutud *benchmark*’ide tulemused, peavad pakkumuses esitatud andmed olema tõestatud vastava *benchmark*’i veebilehe kuvatõmmisega. Kuvatõmmis ei tohi olla vanem kui 30 päeva. Kuvatõmmise vanust arvestatakse tagasiulatuvalt alates pakkumuse esitamise tähtajast.“.⁴ Muid protsessori skoori tõendavaid dokumente hankija pakkujatelt ei nõudnud.

13. Kolmanda isiku esitatud pakkumusest⁵ nähtub, et kolmas isik pakkus arvuteid, mille protsessori keskmine skoor oli vähemalt 30 000 ning esitas selle tõendamiseks hankijale ka <https://cpubenchmark.net> veebilehel tehtud testi tulemused⁶. Kaebaja väitel ei olnud kuvatõmmise esitamine piisav, et tõendada vastavust PerformanceTest V10 tulemusel. Kohus sellega ei nõustu. Võttes aluseks tehnilises kirjelduses toodud tingimused, siis oli hankija jaoks piisav, et pakkujad esitavad pakkumuse vastavuse kinnitamiseks <https://cpubenchmark.net> kuvatõmmise. Seega ei pidanud kolmas isik lisama pakkumusele muid tõendeid ning hankija ei saanud neid tõendeid kolmandalt isikult ka nõuda. Asjaolu, et kaebaja otsustas pakkumusele lisada selliseid tõendeid, mida hankija ei küsinud, ei muuda kolmanda isiku pakkumust mittevastavaks või hankija käitumist kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamisel õigusvastaseks. Õige on vaidlustuskomisjoni osutuses tehtud etteheide, et kui kaebaja hinnangul ei saanud veebilehe <https://cpubenchmark.net> kuvatõmmise abil vastavustingimuse täidetud tõendada, siis oleks vaidlustaja pidanud vaidlustama RHAD-i enne pakkumuste esitamise tähtpäeva. Pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist ei saa kaebaja nõuda, et hankija kontrolliks pakkumuste vastavust muude dokumentide/tõendite alusel, mida hankija RHAD-is ei nõudnud, rääkimata sellest, et hankija lükkaks tagasi pakkumuse, mis ei sisalda dokumenti, mis kaebaja arvates tulnuks pakkumuses esitada, kuid mida RHAD-is ei nõudnud (VAKO otsuse punkt 9.3).

14. Eelnevast tulenevalt leiab kohus, et hankija otsused on õiguspärased ning selle tühistamiseks ei ole alust. Isegi kui veebilehe <https://cpubenchmark.net> kuvatõmmis ei tõendaks PerformanceTest V10 skoori, siis ei saanud hankija kolmanda isiku pakkumust jätta vastavaks tunnistamata, kuna kolmas isik esitas pakkumuse vastavuse kinnitamiseks tõendi, mida hankija oli nõudnud. Sellises olukorras sai hankija tugineda ka kolmanda isiku kinnitusele, et pakkumus vastab. Et kolmanda isiku pakkumus vastas minikonkursil kehtestatud nõuetele kinnitab ka

³ Dtl 10.

⁴ Dtl 354 ja 408.

⁵ Dtl 427–430.

⁶ Dtl 437.

kolmanda isiku kohtumenetluses esitatud tõend, mille kohaselt tema pakutud lauaarvutite protsessori punktiskoor on PerformanceTest V10 tarkvaraversiooniga 39 513 punkti⁷.

15. Kaebus jääb rahuldamata.

Menetluskulud

16. Hankeasjade menetlemist reguleeriv HKMS 28. ptk ei sätesta erisusi menetluskulude jaotamisel. Menetluskulud tuleb seega jaotada üldises, see tähendab HKMS 11. ptk-s sätestatud, korras. HKMS § 108 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehakse (lg 1) ning kolmanda isiku menetluskulud hüvitab tema poole vastaspool samade reeglite järgi nagu poolele (lg 8). HKMS § 109 lg 6 kohaselt mõistab kohus välja üksnes vajalikud ja põhjendatud menetluskulud. Kohus võtab menetluskulude jaotusel arvesse asja mahukust, õiguslikku keerukust ja menetlustoimingute arvu.

17. Kuna kaebus jääb rahuldamata, siis jäävad kaebaja menetluskulud tema enda kanda (HKMS § 108 lg 1).

18. Vastustaja menetluskulud jäävad vastustaja kanda, kuna vastustaja menetluskulude hüvitamist ei taotlenud (HKMS § 109 lg 1).

19. Kolmanda isiku menetluskulud tuleb aga vajalikus ja põhjendatud ulatuses kaebajalt välja mõista. Kokku taotleb kolmas isik menetluskulude hüvitamist 11 tunni ja 6 minuti eest summas 2775 eurot (käibemaksuta). Kohtu hinnangul ei ole kolmanda isiku menetluskulude väljamõistmine kaebajalt sellises ulatuses põhjendatud, arvestades et vaidlustusmenetluses olid kolmanda isiku menetluskulud 975 eurot⁸. Haldusasja ei ole põhjust pidada tavapärasest keerukamaks ning vaidlusaluste küsimuste ring on jäänud samaks. Kohtu hinnangul on VAKO otsuse peale kaebuse menetluskulude väljamõistmisel asjakohane kohtupraktika, mille kohaselt ei saa menetluskulud kõrgemas kohtuastmes olla üldjuhul suuremad kui eelmises kohtuastmes, sest kõrgema astme menetluses kulub õigusabi osutajal asjaga tegelemiseks eeldatavasti vähem aega (vt Riigikohtu halduskolleegiumi 28.06.2017 otsus asjas nr [3-3-1-73-16](#), punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest tulenevalt mõistab kohus kaebajalt kolmanda isiku kasuks välja menetluskulud summas 975 eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)

⁷ Dtl 471.

⁸ Dtl 384.